
Kyrkomötet

Samhälls- och kulturutskottets betänkande 2019:4

Lärande miljöer

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2019:27. Motionären vill att kyrkomötet ska uppdra till kyrkostyrelsen att inom pågående programmet för lärande och undervisning undersöka hur arbetet med kontaktytor eller lärande miljöer kan vidareutvecklas. Utskottet delar motionärens tankar om att församlingarnas mötesplatser och lärmiljöer är viktiga men vill inte lägga till uppdrag till ett pågående arbete.

Utskottet föreslår därför kyrkomötet att avslå motion 2019:27.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2019:27, punkt 1,
2. avslå motion 2019:27, punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2019:27 av Mats Ershammar, Kyrkans lärande miljöer i en ny tid

Kyrkomötet beslutar att

1. uppdra till kyrkostyrelsen att inom pågående program om undervisning och lärande undersöka hur arbetet med kontaktytor eller lärande miljöer kan vidareutvecklas,
2. uppdra till kyrkostyrelsen att göra detta i samverkan med stift och församlingar och med beaktande av vad som sägs i punkterna 2–7 i motionen samt redovisa resultatet av arbetet.

Bakgrund

En definition av begreppet lärande miljöer eller lärmiljö, enligt den specialpedagogiska myndigheten, är den miljö och de sammanhang som en person befinner sig i. Lärande sker i interaktion, det vill säga i samspel med andra och för att alla ska vara delaktiga så krävs en god lärmiljö. Vilken värdegrund och vilka attityder vi möter i vår omgivning är avgörande. Specialpedagogiska myndigheten menar att detta innebär att verksamheter bör utveckla kunskap om förutsättningar för lärande och hur dessa hänger samman med verksamhetens pedagogiska, sociala och fysiska miljöer.

Svenska kyrkan har genom alla församlingar stora kontaktytor och möter många människor. Under 2018 var det enligt den insamlade kyrkostatistiken sammanlagt över 14 miljoner gudstjänstbesök (14 074 185) i 1 337 församlingar. Enligt den enkätundersökning, *Kyrkbussen*, som nationell nivå genomför varje år om svenska folkets inställning och kunskap om Svenska kyrkan svarade 2018 över 75 procent att de haft

kontakt med Svenska kyrkan under de senaste 12 månaderna. De flesta angav att de besökt en kyrkogård (51 procent), närvarat vid dop, vigsel och/eller begravning (45 procent) eller varit på musikandakt eller konsert (21 procent). Av de som mött Svenska kyrkan är över 60 procent (64 procent) mycket positiva eller ganska positiva i sitt helhetsintryck.

Även inom Svenska kyrkans diakonala verksamhet fanns enligt kyrkostatistiken många kontakttillfällen. Vid sidan av möten på institutioner (103 374) och hembesök (109 805) var det 2018 över en halv miljon kontakttillfällen (508 550) då personer tagit kontakt med församlingens medarbetare och efterfrågat råd, bistånd eller stöd.

En förhoppning med programmet för lärande och undervisning är att det ska stärka undervisningen inom hela Svenska kyrkan och genomsyra all verksamhet på alla nivåer. Både inom ramen för församlingens grundläggande uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission men också på de olika arenor och samarbeten som församlingen verkar

Hur detta organiseras och tar sig uttryck beror på den enskilda församlingens kontext och prioritering och resurser.

Församlingen har ansvar, inte bara för sina medlemmar, utan för alla som vistas, för längre eller kortare tid, i församlingen, oberoende av bostadsort och kyrkotillhörighet. I 2 kap. kyrkoordningen står att församlingen har ansvar för den kyrkliga verksamheten för alla som vistas i församlingen. Detta är ett uttryck för lokaliseringsprincipen och knyter an till det så kallade vistelsebegreppet. Det kan exempelvis handla om personer som pendlar in för arbete på någon arbetsplats eller går i skola inom församlingen, om människor som är intagna på sjukhus eller annan institution, eller bara som turister vistas tillfälligt på en flygplats som ligger i församlingen. Det är församlingen som beslutar om vilken kyrklig verksamhet som ska bedrivas och ansvarar själv för samverkan med det lokala föreningslivet och köpcentrum om det finns på orten. Likaså de ekumeniska kontakterna i församlingen och religionsdialogen ser olika ut beroende på församling och prioritering.

I programbeskrivningen för programmet lärande och undervisning tas kontaktytor och lärandemiljöer upp i samband med reflektionen kring programmets målgrupp:

För en folkkyrka är förkunnelsens målgrupp alla. Utifrån sin territoriella församlingssyn har Svenska kyrkan ett ärende till var och en inom församlingens gränser, oavsett om man – bildligt – befinner sig i den vida cirkeln eller tillhör församlingens kyrkvana. Det gäller också lärande och undervisning.

Att ha alla som målgrupp kan ur ett kommunikationsperspektiv te sig omöjligt. Men det faktum att kyrkan möter många människor av olika slag är ett privilegium, inte ett problem. Folklighet är en tillgång och, om uttrycket tillåts, Svenska kyrkans adelsmärke. Församlingarnas breda kontaktytor (öppna förskolan, körer, konfirmandföräldrar, skolsamverkan, kulturlivet) är självklara tillfällen för lärande och undervisning.

Programmet för lärande och undervisning kommer utgå från hur församlingars kontaktytor och lärandemiljöer ser ut idag. Grovt indelat handlar det om egna lokaler, digitala kanaler och det offentliga rummet. Utifrån denna indelning kommer programmet göra insatser för att stärka kyrkans undervisning på samtliga dessa kontaktytor i tre olika linjer. Linje 1 handlar om stöd till församlingen, linje 2 innehåller insatser på den digitala arenan och linje 3 stöd till det offentliga samtalet.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2019:27.

Utskottet delar motionärens tankar om att församlingarnas mötesplatser och lärmiljöer är viktiga för kyrkans undervisningsuppdrag. Utskottet konstaterar vidare att det i samband med församlingsinstruktionerna oftast görs en inventering av dessa miljöer samtidigt som förslag på åtgärder tas fram. Utskottet anser att det pågående programmet för lärande och undervisning är bra i sin nuvarande form och vill inte lägga till ytterligare uppdrag till det pågående arbetet som involverar församlingar, stift och nationell nivå.

Utskottet föreslår därför kyrkomötet att avslå motion 2019:27.

Uppsala den 3 oktober 2019

På Samhälls- och kulturutskottets vägnar

Sofia Rosenquist, ordförande

Mattias Nihlgård, sekreterare

Beslutande: Sofia Rosenquist, ordförande, Anton Härder, Cecilia Clausen, Birgitta Lindén, Olle Rydell, Ellen Leijen, Anders Brunnstedt, Boel Johansson, Birgit Kullingsjö, Mikael Eskilander, Anna-Karin Westerlund, Gunilla Eldebro, Tomas Rosenlundh, Elisabeth Sandlund och Marja Hillerström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Ann-Christine Rosengren, Gunilla Lundström, Daniel Larson, Carl Johan Karlsson, Lena Arman, Sofia Särdaqvist, Ulla-Britt Holmér, Ann-Kristin Jonäng, Eva-Mai Mineur Tynong, Bengt Olsson och Satu Rekola.

Biskoparna Åke Bonnier och Andreas Holmberg har deltagit i utskottets överläggningar.